

Zpravodaj

územního sdružení ČZS Olomouc

1/2020

I když kalendář nám označuje tyto dny jako zimní, počasí a příroda napovídá, že se blíží jaro – letos jinak než jak je obvyklé. Někteří z nás jsou již nyní v pilné práci na zahrádce.

Máme tedy pro vás několik rad a postřehů k jarní zahradě a pak následují organizační záležitosti a jiná důležitá sdělení našeho spolku ČZS.

Tak jsme zase mezi stromy a keři a provádíme revizi

V první řadě kontrola pozemku. Díry od hlodavců krtince apod. Zkusmo vyzkoušíme vytáhnout stromky ze země. Pokud to nejde, tak je dobře. Podle množství děr od hlodavců děláme různé zásahy proti nim.

Pasti: vykuřování sírovými knoty, nebo použitím peciček louhu, kousky chlorových tablet. Všechna tato protihlodavcová opatření mají své obhájce i kritiky. Ale něco dělat musíme.

Další zaměření je na stav ovocných stromů a keřů

Poškozené větve odřízneme až do zdravé části. Prohlídkou kmenů se ujistíme, zda nedošlo k poškození. Praskliny nebo odřeniny ošetříme stromovým balzámem. U keřů rybízu korigujeme množství kosterních větví na 8, a to tak, že necháme 5 starých a 3 nové.

Odstřihujeme vždy ty větve, které jsou nejnižší. Angrešty ve tvaru stromku prořezáváme tak, že odplozené staré dřevo odřízneme na pětcentimetrový čípek a ostatní plodné dřevo zkracujeme od konce po větev, která směřuje nahoru. Převísle větvičky stříháme tak, aby zůstal pupen nebo větvička, která směřuje nahoru v místě ohybu. Řezem usměrňujeme růst nahoru.

Řez jaderovin

Jablka, hrušky:

Řez u jablek se posuzuje tak že, odrůdy, které mají tzv. krátké dřevo a každoročně plodí, jako Šampion, Rozela, Rajka, Karneval, Selen, vyžadují každoroční tzv. provokující řez nového dřeva, na kterém budou příští rok plodit. Odrůdy s tzv. dlouhým dřevem jako je Rubin, Bohemia, Jonagold, Jonathan, atd. při jarním řezu obvykle vynecháme a zkrátit dlouhé výhony můžeme jen tehdy, pokud už mají nasazené květné trny nebo pupeny blíže ke kosterní větvi. V případě, že na výhonu je jen koncový pupen květný, tak výhon nezkracujeme. Praktikuje se to tak, že řez posuneme až na srpen -září a řežeme jen v případě, že už došlo k růstu květních pupenů blíže ke kmeni. Uplatňuje se pravidlo

JARNÍ ŘEZ: dělá dřevo

LETNÍ ŘEZ: dělá ovoce

U odrůd s dlouhým dřevem na jaře odřezáváme jen větve, které jdou přes sebe, nebo poškozené.

Řez peckovin

Švestky, renklody, mirabelky slívy, meruňky :

Po založení korun, jak u modrých peckovin (švestky, renklody, mirabelky slívy, meruňky) vytváříme řezem korunu světlou a vzdušnou, doporučuji kotlovitou korunu bez středového výhonu. Výšku založení koruny u modrých peckovin cca 80 cm a u meruněk a broskvoní asi 90 cm až 120 cm. Výšku koruny ovlivňuje poloha, ideální je poloha v mírném svahu. Horší je poloha v mrazové kotlině, tam musíme základ koruny posunout výše. Řez se omezí na založení koruny tak jak u jaderovin na 5 kosterních větví a udržování koruny světlé a vzdušné.

U meruněk po zasazení můžeme očekávat bujný růst nových stromků, což je typická vlastnost meruněk a toto je potřeba upravit letním řezem (srpen) tak, abychom srovnali do zhruba stejné výšky obvodové kosterní větve. Tento zásah letním řezem budeme muset dělat ještě asi 3 roky a potom se při plné plodnosti růst upraví. Meruňka má tu nechtěnou vlastnost, že první roky po nasazení koruna přerůstá kořenový systém a tento nestačí zásobit korunu a vytváří se dlouhé řídké dřevo. Proto bychom měli pomoci řezem, popřípadě zvýšit zálivku a dohnojovat do měsíce července hnojivou zálivkou. U broskvoní je řez náročnější, provádí se zkracováním odplozených větvíček na dvě očka a letním řezem udržujeme korunu bez středového výhonu světlou a vzdušnou.

Řez červených peckovin (třešní a višní) si necháme až na dobu sklizně.

Při jarní výsadbě hlavně dbáme, abychom koupili nejen ověřenou odrůdu, ale hlavně na podnoži, která omezí růst (Gisela 5 do výšky 3,5 m nebo Colt asi 4,5 m). U ostatních druhů jsem se nezmínil o podnožích, ale mimo odrůdu je to nejdůležitější část ovocného stromu a bez této informace nesmí být stromek prodáván.

Hnojení

Pro jarní hnojení si připravíme kompletní hnojivo se všemi prvky potřebnými pro strom i ovoce, např. Mila Complex, Cererit, nebo můžeme použít Kristalony. Tato základní hnojiva stačí jako výživa pro celý rok. Problém dohnojení je jen u vápníku, ten je možné dodávat formou postřiku po celý rok, ale nikdy ne s nějakým jiným prvkem vyjma hořčíku. U starších stromů hrušek se může projevit vyčerpanost boru a to tak, že v dužnině budou tvrdé shluky. Tento stav se takto projevuje a napравuje se dohnojením jak na list, tak zapravením do půdy hnojivy obsahující bor nebo boraxem. Hnojiva, která aplikujeme do půdy, přijímají jak kořeny, tak nadzemní část stromu, hnojiva, která aplikujeme na list, posilují jen nadzemní část stromu. Toto pravidlo je pravdou při intenzivním růstu stromu a tyto prvky odebírají jak letorosty, tak ovoce, tedy do konce vegetace. Kondici a stav stromu poznáme již na barvě listu na délce narostlých výhonů, dále na velikosti a barvě plodů to jsou zjevné znaky, které nám dávají vědět, jaký je stav stromu.

Alois Soukup

První ošetření ovocných dřevin

Na ovocných dřevinách přežívá řada jejich škůdců. Ve formě vajíček je to především řada druhů mšic, sviluška ovocná, mera jabloňová a pídalky. Ve formě záředků mohou v trhlinách kůry přezimovat housenky některých obalečů a podkopníčka spirálového. Na stromech přezimuje i několik druhů puklic a jako dospělci (motýlci) i podkopníček ovocný.

V pupenech dřevin přezimují i různí vlnovníci (např. hrušňový, rybízový, vlašský, puchýřovitý na ořešáku, trnkový a vlnovník višňový na slivoních), které je možné zasáhnout jen v době rozevírání pupenů. Je proto logické, že již desítky let se pěstitelé snaží se s těmito škůdci vypořádat již v době, kdy ještě nezpůsobují škody.

listy hrušně silně poškozené vlnovníkem

V současné době je k ošetření proti přezimujícím škůdcům oficiálně povolen pouze přípravek Ekol, což je 90% řepkový olej. Jeho účinnost spočívá v tom, že olej ucpává dýchací otvory na povrchu těl škůdců a tím způsobuje jejich úhyn. Znamená to však, že postřik musí být dokonalý, aby se účinnost projevila. Na bázi řepkového oleje je i přípravek Biool a v menším množství řepkový olej obsahuje i přípravek Naturen Multisect Postřik. Také je důležité vědět, že ošetření těmito přípravky se neprovádí už v zimě, ale přesunulo se do předjaří a na začátek jara, kdy stromy již raší nebo jsou ve fázi zeleného až růžového poupěte, nejpozději však před rozkvětem. Teplota při postřiku by měla být vyšší než 5 °C, a je-li vyšší než 15 °C, je postřik účinný i na květopasa jabloňového. Čím později před květem však přípravek použijeme, tím lepší je celková účinnost. V tuto dobu už však můžeme použít i klasické insekticidy, jako Mospilan 20 SP, Přezimující škůdci Stop, nebo Reldan 22 (povolení jeho použití letos končí), který se často doporučuje používat v kombinaci s přípravkem Ekol. V případě, že v předchozím roce se na stromech ve vyšším rozsahu vyskytly svilušky, je vhodné použít akaricidní přípravek Nissorun 10 WP. Proti sviluškám je vhodné i použití dravého roztoče *Typhlodromus pyri*, ale to by bylo na samostatný článek. Ošetření by se ale nemělo provádět automaticky na všech stromech, nýbrž jen tam, kde je to třeba, u zahrádkářů většinou podle výskytu škůdců v předchozím roce.

vajíčka svilišek na jabloni

dět automaticky na všech stromech, nýbrž jen tam, kde je to třeba, u zahrádkářů většinou podle výskytu škůdců v předchozím roce.

V předjaří a na začátku jara se již ošetřuje i proti některým houbovým chorobám. V první řadě je třeba se zmínit o všeobecně známé kadeřavosti broskvoní. Proti této chorobě je velmi důležité určení správného termínu ošetření. V současnosti existují nejméně tři metody určení tohoto termínu. Nejčastější vychází přímo z fenofáze broskvoní, tj. doba „když dochází k nalévání terminálních pupenů“. Zde je třeba však zdůraznit termín „terminálních“ (na vrcholu větví), protože ostatní pupeny jsou o nějaký ten den pozdější. Také je třeba plně respektovat výraz „nalévání“, čímž se myslí mírné zvětšování pupenů a nikoliv rozevírání se pupenů, protože to je již fáze rašení. Druhá metoda určení nejvhodnějšího termínu ošetření je nejjednodušší a je založena na dlouholetém ověření poznání, že nejvhodnější termín ošetření připadá na období, kdy plně kvete („práší“) nebo již dokvétá líska obecná.

puklice švestková na angreštu

Jsou však roky, kdy ani tato metoda nemusí být zcela přesná. Další metody jsou však pro běžného zahrádkáře poměrně náročné, protože vyžadují nepřerušené měření a evidování teploty vzduchu. K ochraně jsou nejvhodnější měďnaté přípravky Champion 50 WP, Korzar a Kuprikol 50, ale ten se však již od ledna nesmí prodávat. Toto ošetření je možné provést i na podzim v době po opadu listů, ale v každém případě předjarní ošetření je základní. Zcela shodné ošetření je účinné i proti puchrovitosti slivoní.

Měďnaté přípravky se v poslední době doporučují i k celkovému ošetření všech ovocných dřevin jako jakési asanační opatření proti některým chorobám, např. korovým nekrotám nebo suché skvrnitosti listů peckovin. To by se mělo provádět po opadu listů nebo těsně před jejich opadem, nejpozději však před rašením. Proti strupovitosti jabloní jaderovin je možné použít postřik listů opadlých pod stromy 5% močovinou, ale zásadně před rašením a vhodnější je, když se provede na podzim nejlépe v době, kdy opadlo zhruba 95 % listů, a to jak na listy zbývající na stromech, tak na listy opadlé pod stromy.

Jaroslav Rod

Zimní vzdělávání

Stalo se již tradicí, že v zimní období se scházejí pěstitelé ovoce a zeleniny aby získali informace o novinkách v této oblasti a vyměnili si zkušenosti.

V letošním roce 2020 probíhají odborné přednášky od 18. ledna do 29. února včetně. Jejich přehled je v samostatné příloze tohoto zpravodaje.

§ - Zahrádkářský zákon

V současné době je v poslanecké sněmovně projednáván zákon o podpoře zahrádkářské činnosti, který by právně posílil postavení zahrádkářské veřejnosti v ČR a současně garantoval zachování a další rozvoj zahrádkářské činnosti. Umožnil získání půdy od státu pro zakládání nových osad a také současně vytvořil i legislativní překážku enormním snahám developerů získat pozemky stávajících zahrádkářských osad pro stavební účely.

Než bude tento zákon s konečnou platností schválený, je třeba podstoupit ještě další projednávání ve sněmovně a podpis prezidenta republiky. Usnesením II. Sněmu ČZS konaného v listopadu 2019 bylo stanoveno, aby na podporu přijetí tohoto zákona byla sepsána Petice. Na každou ZO byl odeslán dopis, podpisový arch a informace, jak postupovat. Případné další informace lze získat na internetové adrese petice@zahrádkari.cz

Nezapomeňte i vy podpořit tuto dobrou věc!

Přijetím Zahrádkářského zákona budou mít zahrádkáři v ruce prostředek k ochraně zahrádkových osad. Celý Zahrádkářský zákon je umístěn na webových stránkách svazu (www.zahradkari.cz).

Pokud se týká Petičního archu, na jeho obsahu ani formě nic prosím neměňte a při jeho **vyplňování dbejte a dodržujte pokyny s ním spojené** uvedené ve Zpravodaji RR ČZS. **Petiční a podpisová místa** jsou místa, která si sami určíte, označíte či budete popularizovat, aby se co nejvíce našich podporovatelů, stoupců a příznivců stojících mimo svazovou základnu s Peticí seznámilo a připojilo svůj podpis.

Petičním a podpisovým místem se stanou určitě již probíhající nebo plánované členské schůze ZO ČZS, vaše zahrádkářské výstavy, soutěže, popř. i další kulturně společenské akce, které budete pořádát nebo se na nich podílet či účastnit.

Jednotlivé petiční archy neodesílejte, a pokud budete chtít ušetřit poplatky, doručte je jakýmkoli jiným způsobem na ÚS ČZS v Olomouci, případně na Ústředí ČZS do Prahy.

Termín pro ukončení PETICE je stanoven na 31. 5. 2020.

Prosím prostudujte podrobně zpravodaj č. 2/2019 ČZS RR Praha, který jste obdrželi koncem roku 2019. Obsahem zpravodaje jsou nově schválené stanovy ČZS, jednací řád a informace k petici včetně petičních podpisových archů, které si můžete nakopírovat.

Financování

Do konce května 2020 je třeba vyzvednout na Územním sdružení v Olomouci příspěvkové známky pro základní organizace na rok 2020. Hodnota příspěvkové známky je 150 Kč, nákupní cena 100 Kč.

Úřední hodiny jsou každou středu od 13 do 16 hodin.

Zakoupením příspěvkové známky se také malou částí podílí člen na tvorbě Fondu rozvoje a na tvorbě Rizikového fondu. Pro svou svazovou činnost si mohou ZO ČZS prostřednictvím ÚS písemně žádat o finanční pomoc z prostředků uvedených fondů republikové rady ČZS. Podrobné použití prostředků je uveřejněno ve Zpravodaji č. 1 2019 ČZS Praha.

Z Fondu rozvoje ČZS lze také získat pro ZO na základě žádosti krátkodobou bezúročnou půjčku do výše 50 000 Kč na dobu 12 měsíců, nejdéle však na 24 měsíců.

Z Rizikového fondu lze poskytnout finanční podporu na náhradu vyčíslené škody na společném majetku ČZS. Podmínkou je předložení vyúčtování jejího použití včetně kopii faktur a dalších účetních dokladů minimálně do výše poskytnuté podpory.

Přehled o činnosti ZO za rok 2019

Prosíme o předání nebo zaslání "Přehledu o činnosti ZO ČZS za rok 2019 (stav k 31. 12. 2019)" **do 10. března 2020** na adresu sekretariátu ÚS ČZS Olomouc, Zamenhofova 790, 779 00 Olomouc.

Zájezdy

Letošní první zájezd se uskuteční **6. 6. 2020:**

Školky Litomyšl – zámek Nové Hradky – Růžový palouček – UK FaF Hradec Králové (zahrada léčivých bylin, rozárium, pivoňky atd.)

Navštívíme: Školky Litomyšl – ukázkové zahrady s komentářem, prodejnu Zahradního centra, kde si můžete zakoupit ovocné a okrasné dřeviny, trvalky, letničky a balkonové květiny, keramiku a zahradnické potřeby; prohlídka Zámku Nové Hradky a okolních zahrad; Růžový palouček; Zahrada léčivých rostlin Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové s kolekcí růží a pivoňek.

Odjezd: 7 hodin ze stanoviště BUS „M“ u nádraží ČD

Oběd: Restaurace Nové Hradky

Plánovaný příjezd: 20 hodin

Předpokládaná cena (vč. oběda a vstupu do zámku): člen ČZS 460 Kč, nečlen 600 Kč

Druhý zájezd bude **5. 9. 2020:**

Zahradnickou výstava v Tulln (Rakousko)

Navštívíme: firmu Moravoseed v Mušlově; areál výstaviště Tulln s nákupy zahradnického materiálu a potřeb; bude čas i na individuální prohlídku města Tulln

Odjezd: 7 hodin ze stanoviště BUS „M“ u nádraží ČD

Vstupné: 11 EUR dospělý, 3 EUR student

Oběd vlastní

Doporučené kapesné pro občerstvení, oběd: 30 EUR

Plánovaný příjezd: 19 hodin

Předpokládaná cena (vč. vstupného): člen ČZS 485 Kč, nečlen 665 Kč

Změna programu vyhrazena.

Přihlášky prosím odevzdejte do 31. března 2020 během oblastního školení nebo každou středu na sekretariátě ÚS Olomouc, Zamenhofova ul. 790 od 14 do 16 hodin.

Závazně jste přihlášení až po zaplacení.

Bližší informace: Schubertová Vlasta, mobil 721 567 634; e-mail schubertova@seznam.cz

Staň se hvězdou floristiky

Jarní zahradnické trhy na Výstavišti FLORA Olomouc, a.s. se konají v termínu 23. – 26. dubna 2020. Opět budete mít možnost zúčastnit se soutěže, kterou vyhlašuje Český zahrádkářský svaz. Členové ČZS se mohou přihlásit do 1. kola soutěže v kategorii senior.

Přihlášení do 9. dubna na e-mail: schubertova@seznam.cz.

Vlastní soutěž proběhne na výstavišti Flora Olomouc, a.s. v pavilonu A, ve středu 22. dubna 2020. Soutěžíme od 10 do 14 hodin.

Rostlinný materiál budete mít k dispozici. Jsou povoleny jen vlastní doplňky či přízdoby (např. mašličky, zápichy) – vše k jarní tematice. Drobné občerstvení bude zajištěno. S sebou si prosím vezměte zahradnické nůžky a vůli čestně zvítězit. Jarní kytička k svátku spolu s vypichovanou miskou jako nerozlučný soutěžní komplet budou po celou dobu vystaveny v expozici Českého zahrádkářského svazu. Vítěz soutěží za Územní sdružení v zemském kole, které se koná v Prostějově, a pokud se dostane na 1. místo, zúčastní se celorepublikového soutěžení na Výstavišti v Lysé nad Labem.

Vlasta Schubertová

Krásné blíží se jarní dny a hodně úspěchů nejen na zahrádkách Vám přeji:

Alois Soukup – jarní práce v ovocné zahradě

Jaroslav Rod – ošetření ovocných dřevin

Jaroslava Kačerová – ekonomické a jiné odborné informace

Vlasta Schubertová – zájezdy, soutěže

Úřední hodiny jsou každou středu, mimo první středu v měsíci, v době od 13 do 16 hodin na sekretariátě ÚS ČZS Olomouc.

Telefonické dotazy mimo středu vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

předseda M. Pazdera, tel. +420 605 004301, e-mail: mirek.pazdera@seznam.cz

hospodář J. Kačerová, tel. +420 775 639 152, e-mail: jaka@sendme.cz